

Statul Republica Moldova

VASILE-SORIN CURPĂN

CONSTANTIN-FLORENTIN GRĂDINARU

COSMIN-ȘTEFAN BURLEANU

Art. 1. – „Statul Republica Moldova”.

„(1). Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2). Forma de guvernământ a statului este republica.

(3). Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Analizând textul art. 1 din Constituția Republicii Moldova constatăm că aceasta este **un stat. Statul** – constituie o instituție care se fundamentează pe o populație, așezată pe un teritoriu delimitat, și care este aptă de a se organiza în vederea exercitării funcțiilor legislative, executive și judecătorească prin intermediul autorităților publice legal investite.¹⁾

Deci statul presupune o serie de caractere juridice sau trăsături caracteristice distincte: implică **o putere publică** prin intermediul căreia se exteriorizează voința Statului și care este, prin natura sa, o putere politică; statul dispune de forță materială de constrângere; forța materială de constrângere cu caracter etatic este unică și puterea de stat este o putere organizată.

Să le analizăm succint:

*. puterea publică, prin intermediul căreia se exteriorizează voința Statului este o putere politică.

Acesta deoarece societatea politică sau mai precis guvernarea edictează normele juridice impersonale și general obligatorii având în vedere programul de guvernare al partidului sau alianței politice câștigătoare în alegeri. Firesc, beneficiarii normelor care oglindesc viața politică sunt cetățenii, deci societatea civilă în ansamblul ei;

*. statul dispune de forță materială de constrângere.

Autoritățile etatice dispun de forța materială de constrângere care este o putere, prin natura sa, superioară tuturor celorlalte puteri manifestate pe teritoriul statului.

Dacă Statul nu ar beneficia de forța coercitivă, Dreptul pozitiv (obiectiv) ar fi lipsit de eficiență, iar societatea s-ar prăbuși în haos și în anarhie.

---

¹⁾ Vasile - Sorin Curpăn – **Statul – instituție social-politică și juridică fundamentală**, Bacău, Ed. I, 2006, pag. 10.

Forța coercitivă etatică este superioară oricărei puteri aflate pe teritoriul statului deoarece derivă, în mod direct, din supremația de stat care constituie o componentă a suveranității (este latura internă a suveranității etatice).

Deși atribuțiile statului se exercită prin intermediul celor trei puteri constituite (legislativă, executivă și judecătorească), forța materială de constrângere rămâne un monopol al Statului. Datorită acestui fapt, forța de constrângere se impune – ab initio – în raport cu alte puteri constituite în interiorul statului;

*. **forța de constrângere etatică este unică** deși, în mod concret, puterea de stat se exercită prin intermediul a trei categorii de autorități publice.

Nu se poate concepe existența mai multor forțe materiale de constrângere întrucât acestea ar implica existența unei pluralități de puteri în stat. Statul se manifestă prin puterile legislativă, executivă și judecătorească, toate constituind, în ansamblu, puterea unică etatică.

Manifestarea unei alte puteri, a altui stat, fără consimțământul statului în cauză, determină știrbirea suveranității, urmată fie de concretizarea unei stări de dependență între state, fie de disoluția autorității unui stat ori de dispariția sa din punct de vedere politico-geografic;

*. **puterea de stat este o putere organizată.**

În mod firesc puterea de stat este o putere organizată datorită funcțiilor specifice pe care **Statul** le îndeplinește. Puterile legislative, puterile executive și puterile judecătorești le revin funcții și sarcini distincte în raport de competențele atribuite în **Stat**.

Textul indică trăsături specifice ale statului moldo-român²⁾: **suveranitatea și independența, caracterul unitar și indivizibil, stat de drept și democratic.**

Suveranitatea – presupune exercitarea pe întreg teritoriul și în raport cu întreaga populație a prerogativelor statului. Republica Moldova este stat suveran în sensul că autoritățile publice ale acestui stat nu sunt dependente de nici o altă autoritate nici pe plan intern și nici în relațiile internaționale. Altfel spus puterea de stat este supremă în interiorul statului și independentă pe plan extern.

Stat unitar – Republica Moldova este un stat unitar pentru că dispune de un ansamblu unic de organisme constituționale prin intermediul cărora se exercită puterea politică la nivel central și la nivel local. Are un singur rând de organe centrale: un parlament, un guvern și o unică Curte Supremă de Justiție.

Este un **stat indivizibil** în sensul că teritoriul Republicii Moldova nu poate fi divizat și nu este permisă fracționarea autorității publice. Acordarea unui statut special teritoriului din stânga Nistrului (Transnistriei) și înființarea și funcționarea efectivă prin Constituție a unității teritoriale autonome Găgăuzia se consideră că nu afectează caracterul unitar și indivizibil al statului moldovenesc. Totodată caracterul unitar și indivizibil al statului nu este afectat de înfăptuirea autonomiei locale atâta timp cât ordinea juridică stabilită rămâne aceeași pe întreg teritoriul statului.

Republica Moldova este **un stat de drept și democratic.**

Instituirea Statului de Drept implică aplicarea principiului separației/echilibrului „puterilor” etatice, respectiv legislativă, executivă și judecătorească. Fiind un Stat de Drept, Republica Moldova garantează că toate autoritățile publice și toți agenții statului acționează

---

²⁾ Așa vom denumi uneori Republica Moldova cu denumirile: Moldo-România, al doilea stat românesc, Mica Românie!!!!

strict în limitele legii. În consecință, statul prin intermediul autorităților sale este supus Dreptului.

Democrația implică atât participarea cetățenilor la treburile publice cât și supunerea minorității politice în fața voinței majorității politice. Este evident că textul constituțional se referă prioritar la **democrația politică**. Datorită faptului că **democrația politică** manifestă unele neajunsuri în ceea ce privește relația (binomul) putere/opoziție se instituie și o democrație juridică constituțională specifică Statului de Drept. Iată una din corelațiile democrației cu Statul de Drept!!

Toate aceste caracteristici ale Republicii Moldova au ca scop fundamental prezervarea demnității umane, a drepturilor și libertăților cetățenești, a dezvoltării libere, neîngrădite a personalității umane, a afirmării dreptății sociale și a pluralismului politic în societatea Republicii Moldova.

Reținem că între trăsăturile specifice ale acestui stat nu sunt enumerate: **caracterul național și caracterul social al statului**.

Evitarea caracterului național are la bază un criteriu obiectiv; „**poporul moldovenesc**” nu constituie o națiune de sine stătătoare. Noi considerăm însă că în Constituția Republicii Moldova caracterul național se subînțelege chiar dacă nu a fost menționat expres. Din punct de vedere etnic, lingvistic, al facturii psihologice, al istoriei comune, a limbii și obiceiurilor, majoritatea covârșitoare a populației Republicii Moldova **aparține națiunii române**, fiind artificial denumită de autoritățile statului „**moldoveni**”.

Evitarea acestui caracter care nu a mai fost receptat din Constituția României, în vigoare, are menirea de a ambigua: cărei națiuni îi aparține „poporul moldovenesc”? Este greu de recunoscut un fapt limpede ca lumina zilei deoarece recunoașterea națiunii române în Basarabia ar conduce la o altă interogație: de ce aceeași națiune, același vechi popor trebuie să viețuiască în două state românești? De ce „**poporul moldovenesc**” dintre Prut și Nistru nu este integrat în Statul Român unde trăiesc românii moldoveni din partea apuseană a Moldovei istorice?

Cu adevărat, doar România, patria mamă, este stat național al tuturor românilor, din toate vechile noastre provincii istorice!!